

HNB

Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
tel.: 01 45 64 555 / faks: 01 46 10 551, 45 50 726, 46 10 591
teleks: 22 569 / www.hnb.hr / mb 3269817

**Očitovanje na primjedbe i prijedloge
dostavljene u sklopu javne rasprave o
Odluci o klasifikaciji plasmana i
izvanbilančnih obveza kreditnih institucija**

18. lipnja 2014.

UVOD

19. ožujka 2013. Hrvatska narodna banka na svojim je internetskim stranicama objavila Nacrt Odluke o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija (u nastavku teksta: Nacrt).

Mišljenja, prijedlozi i primjedbe na predloženi tekst mogli su se dostaviti do 24. ožujka 2014. putem elektroničke pošte na adresu zoki@hnb.hr.

Tijekom te javne rasprave Hrvatska narodna banka zaprimila je primjedbe i prijedloge dviju kreditnih institucija. Te primjedbe i prijedlozi ne odnose se na odredbe koje su se mijenjale u odnosu na odredbe Odluke o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija ("Narodne novine", br. 1/2009., 75/2009., 2/2010. i 89/2013.), nego se odnose na drugačije reguliranje drugih područja Odluke. S obzirom na to da svrha donošenja nove Odluke o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija (u nastavku teksta: Odluka) nije suštinske nego formalno-pravne prirode, prijedlozi kreditnih institucija nisu prihvaćeni, nego je Nacrt usvojen te je Odluka objavljena u "Narodnim novinama", br. 41A/2014. Izvještavamo kreditne institucije da ćemo njihove primjedbe i prijedloge razmotriti pri eventualnim sljedećim suštinskim izmjenama Odluke.

Zaprimljene primjedbe i prijedlozi te očitovanja na njih prezentiraju se u nastavku dokumenta, grupirani prema pojedinim područjima Odluke.

KRITERIJI KLASIFIKACIJE PLASMANA PREMA STUPNJEVIMA KREDITNOG RIZIKA

1. Urednost u podmirivanju obveza (članak 7. stavak1.)

1.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Članak 7.

(1) Dužnikova urednost u podmirivanju obveza jest njegova sposobnost da u cijelosti podmiruje obveze prema kreditnoj instituciji s osnove plasmana u ugovorenim iznosima i ugovorenim rokovima, a samo iznimno i povremeno po isteku dospeljeća, pod uvjetom da zakašnjenje u podmirivanju obveza dužnika nije dulje od 90 dana i da iznos duga koji se podmiruje sa zakašnjenjem nije materijalno značajan odnosno da nije veći od iznosa iz članka 18. stavka 9. ove Odluke.

Članak 18.

(9) U slučajevima iz stavka 5. ovog članka brojenje dana zakašnjenja započinje s danom kada je ukupan iznos svih dospjelih obveza dužnika (kojima je protekao ugovoreni rok dospeljeća) po svim ugovornim odnosima postao materijalno značajan, odnosno veći od 1.750 kuna.

1.b. Komentari u javnoj raspravi

Predlaže se da se definicija značajnosti/materijalnosti dospjele kreditne obveze definirana Odlukom o provedbi Uredbe (EU) br. 575/2013 u dijelu vrednovanja imovine i izvanbilančnih stavki te izračunavanja regulatornoga kapitala i kapitalnih zahtjeva (u nastavku teksta: Odluka o provedbi Uredbe), upotrijebi i u Odluci jer se to smatra ispravnom mjerom značajnosti definiranom za banke koje primjenjuju IRB pristup. Drugim riječima, za kategorije izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama, izloženosti prema institucijama i izloženosti prema trgovačkim društvima, kreditna obveza trebala bi se smatrati značajnom kada dospjeli iznos prelazi 1.750 kuna i čini više od 2,5% ukupne izloženosti kreditne institucije prema pojedinom dužniku.

1.c. Očitovanje

Primjedba se ne prihvaća.

U smislu članka 7. Odluke dužnikova urednost u podmirivanju obveza jest njegova sposobnost da u cijelosti podmiruje obveze prema kreditnoj instituciji s osnove plasmana u ugovorenim iznosima i ugovorenim rokovima, a samo iznimno i povremeno po isteku dospeljeća, pod uvjetom da zakašnjenje u podmirivanju obveza dužnika nije dulje od 90 dana i da iznos duga koji se podmiruje sa zakašnjenjem nije materijalno značajan odnosno da nije veći od iznosa iz članka 18. stavka 9. Odluke. Prema odredbama članka 18. stavka 9. Odluke, brojenje dana zakašnjenja

započinje s danom kada je ukupan iznos svih dospjelih obveza dužnika postao materijalno značajan, odnosno veći od 1.750 kuna. Prag značajnosti dospjele kreditne obveze od 1.750 kuna, za potrebe klasifikacije, smatramo primjerenijim od relativnog praga značajnosti dospjele kreditne obveze od 2,5% ukupne izloženosti kreditne institucije prema pojedinom dužniku, koji smatramo vrlo visoko postavljenim. Navedeni dodatni prag značajnosti nije uključen u Odluku iz razloga što je temeljem analize utvrđeno da bi tada i vrlo visoki iznosi dospjelog duga mogli biti neznčajni. Isto tako smatramo da je prag značajnosti dospjele kreditne obveze od 1750 kuna, koji se temeljem Odluke o provedbi Uredbe trenutno primjenjuje za standardizirani pristup, primjereniji od relativnog praga značajnosti dospjele kreditne obveze od 2,5% ukupne izloženosti kreditne institucije prema pojedinom dužniku, kojega smatramo vrlo visoko postavljenim.

Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (u nastavku teksta: EBA) provodi istraživanje aktualnih supervizorskih praksi nadležnih tijela i učinaka postojećih pragova značajnosti (apsolutnih, relativnih i kombiniranih) u Europskoj uniji, uvažavajući pri tom specifične situacije i okolnosti u pojedinim državama članicama. Rezultati ovih istraživanja bit će korišteni u postupku određivanja kriterija kod izrade regulatornih tehničkih standarda (u nastavku teksta: RTS), kako bi se postigla harmonizirana i konzistentna upotreba različitih pristupa kod izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik. EBA će u skladu s člankom 178. stavak 6. Uredbe (EU) br. 575/2013 izraditi nacrt RTS-a kojima će pobliže definirati uvjete po kojima će nadležno tijelo utvrđivati prag značajnosti, kojeg je dužna dostaviti Europskoj komisiji do 31. prosinca 2014. Mišljenja smo da do donošenja ovog RTS-a koje se očekuje za nekoliko mjeseci ne treba mijenjati naprijed navedene propise Hrvatske narodne banke, koji će biti izmijenjeni i usklađeni po njegovom objavljivanju.

PLASMANI ZA KOJE NISU IDENTIFICIRANI OBJEKTIVNI DOKAZI O UMANJENJU NJIHOVE VRIJEDNOSTI (RIZIČNA SKUPINA A)

2. Umanjenje vrijednosti plasmana skupine A na skupnoj osnovi (članak 17.)

2.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Članak 17.

(1) Umanjenje vrijednosti plasmana rizične skupine A na skupnoj osnovi kreditna institucija može provoditi u visini latentnih gubitaka koje utvrdi primjenom svoje unaprijed pripremljene i testirane interne metodologije utemeljene na iskustvu kreditne institucije, pri čemu razina ispravaka vrijednosti ne smije biti manja od 0,80% ukupnog stanja plasmana rizične skupine A.

(2) Kreditna institucija koja nema internu metodologiju dužna je provoditi razinu ispravaka vrijednosti plasmana rizične skupine A na skupnoj osnovi najmanje u iznosu od 1% ukupnog stanja plasmana rizične skupine A.

(3) Umanjenje (ispravak) vrijednosti plasmana rizične skupine A knjigovodstveno se provodi na teret troškova kreditne institucije za razdoblje u kojem su gubici utvrđeni i u korist odgovarajućih računa ispravaka vrijednosti plasmana koji su predmet klasifikacije prema ovoj Odluci.

(4) Kreditna institucija iz stavka 1. ovog članka dužna je najmanje jedanput godišnje preispitati internu metodologiju procjene kreditnog rizika i po potrebi je revidirati, a sve radi smanjenja razlika između procijenjenih i stvarnih latentnih gubitaka koji postoje u kreditnom portfelju rizične skupine A.

2.b. Komentari u javnoj raspravi

Postavljeno je pitanje može li se minimalni propisani postotak umanjenja vrijednosti plasmana rizične skupine A na skupnoj osnovi u smislu članka 17. Odluke shvatiti na način da, ako je portfelj plasmana rizične skupine A podijeljen u grupe plasmana prema određenim kategorijama, tada kreditna institucija može sama procijeniti u kojem će postotku umanjiti vrijednost plasmana pojedine grupe, samo je važno da ukupni postotak umanjenja vrijednosti plasmana rizične skupine A bude minimalno 0,80 %, u slučaju postojanja interne metodologije, odnosno minimalno 1 %, ako kreditna institucija nema razvijenu internu metodologiju.

2.c. Očitovanje

Kreditna institucija koja koristi internu metodologiju utvrđuje umanjenje vrijednosti pojedine grupe plasmana na temelju interne metodologije. Ako je ukupna razina ispravaka vrijednosti plasmana rizične skupine A izračunatih na temelju interne metodologije manja od 0,80% ukupnog stanja plasmana rizične skupine A, smatramo da tada kreditna institucija treba na temelju iskustva i dodatne analize procijeniti u kojem će postotku dodatno umanjiti vrijednost plasmana pojedine grupe, vodeći pri tom računa da kreditni rizik pojedine grupe plasmana bude što realnije iskazan. Ako se radi o kreditnoj instituciji koja nema internu metodologiju, kreditna institucija bi za iznos od 1% ukupnog stanja plasmana rizične skupine A trebala umanjiti

vrijednost plasmana pojedine grupe na način da kreditni rizik pojedine grupe plasmana bude što realnije iskazan, odnosno treba umanjiti plasmane koji pripadaju grupi za koju se na temelju iskustva može zaključiti da su na njoj nastali gubici iako na nivou pojedinačnog plasmana isti nisu prepoznati.

DJELOMIČNO NADOKNADIVI PLASMANI (RIZIČNA SKUPINA B)

3. Izračunavanje novčanih tokova klijenta

3.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Članak 18.

(3) Gubitak po djelomično nadoknadivim plasmanima koji nisu osigurani adekvatnim instrumentom osiguranja i za koje se procjena kreditnog rizika provodi na pojedinačnoj osnovi utvrđuje se kao pozitivna razlika između bruto knjigovodstvenog iznosa pojedinog plasmana i sadašnje vrijednosti procijenjenih dužnikovih budućih novčanih tokova, diskontiranih uz primjenu efektivne kamatne stope iz članka 20. ove Odluke. Kreditna institucija dužna je provesti odgovarajući ispravak vrijednosti plasmana koji nisu osigurani adekvatnim instrumentima osiguranja i klasificirati te plasmane u odgovarajuću rizičnu skupinu u skladu s člankom 19. stavcima od 3. do 7. ove Odluke.

(4) Ne smatra se da postoje dokazi o gubicima po plasmanima iz stavka 3. ovog članka, ako nastupi dužnikova neurednost u podmirivanju obveza, a dužnikovi se novčani tokovi mogu pouzdano procijeniti i osiguravaju potpunu nadoknadivost plasmana.

(5) Ako nastupi dužnikova neurednost u podmirivanju obveza, a novčani tokovi dužnika po plasmanima iz stavka 3. ovog članka ne mogu se pouzdano procijeniti, smatra se da postoje dokazi o gubicima. U tom slučaju kreditna institucija dužna je provesti odgovarajući ispravak vrijednosti plasmana koji nisu osigurani adekvatnim instrumentima osiguranja i klasificirati te plasmane u odgovarajuću rizičnu skupinu, i to:

- 1) ako dužnik kasni s podmirivanjem obveza dulje od 90 dana do 180 dana, kreditna institucija dužna je provesti ispravak vrijednosti u visini od najmanje 1%, a ne više od 30% potraživanja po glavnici pojedinog plasmana i rasporediti plasman u rizičnu podskupinu B-1,
- 2) ako dužnik kasni s podmirivanjem obveza dulje od 180 dana do 270 dana, kreditna institucija dužna je provesti ispravak vrijednosti više od 30%, a ne više od 70% potraživanja po glavnici pojedinog plasmana i rasporediti plasman u rizičnu podskupinu B-2,
- 3) ako dužnik kasni s podmirivanjem obveza dulje od 270 dana do 365 dana, kreditna institucija dužna je provesti ispravak vrijednosti više od 70%, a manje od 100% potraživanja po glavnici pojedinog plasmana i rasporediti plasman u rizičnu podskupinu B-3,
- 4) ako dužnik kasni s podmirivanjem obveza dulje od 365 dana, kreditna institucija dužna je provesti stopostotni ispravak vrijednosti potraživanja po glavnici pojedinog plasmana i rasporediti plasman u rizičnu skupinu C, te
- 5) ako dužnik kasni s podmirivanjem obveza dulje od 90 dana, kreditna institucija dužna je provesti stopostotni ispravak vrijednosti potraživanja na osnovi obračunatih kamatnih prihoda.

3.b. Komentari u javnoj raspravi

Dužnik od početka otplate kredita plaća svoje obveze putem ovršne izjave o plaći te je kredit osiguran adekvatnim instrumentom osiguranja. Ako je klijentu smanjena kreditna sposobnost (npr. smanjena plaća) te putem ovršne izjave može plaćati samo dio rate/anuiteta (i dalje dobrovoljno, tj. ne radi se o prisilnoj naplati) i time dođe do statusa neurednosti, mogu li se u izračun budućih novčanih tokova uzeti u obzir obustave na plaći (temeljem ovršne izjave) i smatrati novčanim tokom klijenta?

3.c. Očitovanje

Ovršna izjava o plaći nije adekvatni instrument osiguranja nego se odnosi na instrument naplate koji proizlazi iz kreditne sposobnosti klijenta. Ona čini mehanizam naplate iz dužnikovih novčanih tokova, ali nije izvor naplate te sama po sebi ne može biti temelj za procjenu budućih novčanih tokova dužnika.

S obzirom na to da se u opisanom slučaju radi o plasmanu koji nije osiguran adekvatnim instrumentom osiguranja te da je nastupila dužnikova neurednost u podmirivanju obveza, kreditna institucija dužna je utvrditi mogu li se novčani tokovi dužnika pouzdano procijeniti. Ako se novčani tokovi dužnika ne mogu pouzdano procijeniti, kreditna institucija dužna je primijeniti odredbe članka 18. stavka 5. Odluke te klasificirati taj plasman u odgovarajuću rizičnu skupinu na temelju dana zakašnjenja u podmirivanju obveza.

POSTUPAK S RESTRUKTURIRANIM PLASMANIMA

4. Postupak s restrukturiranim plasmanima (članak 24.) i regulativa EU-a

4.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Članak 24.

(1) Kreditna institucija dužna je propisati kriterije postupanja:

- pri restrukturiranju plasmana, uzimajući u obzir odredbe stavaka 2., 3. i 6. ovog članka i
- s restrukturiranim plasmanima za vrijeme cijelog vijeka trajanja kreditnog odnosa, uzimajući u obzir odredbe stavaka 4., 5. i 7. ovog članka.

(2) Restrukturirani plasman koji je prije restrukturiranja bio raspoređen u rizičnu skupinu A kreditna institucija dužna je klasificirati najmanje u rizičnu podskupinu B-1.

(3) Restrukturirani plasman koji je prije restrukturiranja bio raspoređen u jednu od podskupina rizične skupine B kreditna institucija dužna je klasificirati u rizičnu podskupinu u koju je bio raspoređen prije restrukturiranja ili lošiju.

(4) Ovisno o vrsti, karakteristikama i iznosu plasmana kreditna institucija dužna je propisati uvjete i rok za klasifikaciju restrukturiranih plasmana iz stavaka 2. i 3. ovog članka u rizičnu skupinu/podskupinu nižeg stupnja kreditnog rizika, pri čemu je najmanje potrebno ispuniti sljedeće uvjete:

- 1) restrukturiranje plasmana dio je cjelokupnog restrukturiranja poslovanja ili financijskog položaja dužnika,
- 2) financijski položaj dužnika zasnovan je na pouzdanim novčanim tokovima i
- 3) uspostavljena je uredna otplata restrukturiranog plasmana u razdoblju od najmanje 12 mjeseci.

(5) Nakon ispunjenja uvjeta iz stavka 4. ovog članka, pri ponovnoj klasifikaciji, kreditna institucija može svakih 12 mjeseci restrukturirani plasman rasporediti u jednu rizičnu skupinu/podskupinu nižeg stupnja kreditnog rizika.

(6) Iznimno od stavka 2. ovog članka, plasmane rizične skupine A koji su restrukturirani kreditna institucija može i nadalje klasificirati u rizičnu skupinu A, ako su osim kriterija raspoređivanja u rizičnu skupinu A iz članka 14. stavka 2. ove Odluke i kriterija iz internog sustava praćenja, ispunjeni sljedeći dodatni uvjeti:

- 1) restrukturiranje plasmana dio je cjelokupnog restrukturiranja poslovanja ili financijskog položaja dužnika,
- 2) očekuje se da će dužnik svoje obveze prema kreditnoj instituciji na osnovi restrukturiranog plasmana podmirivati u ugovorenim rokovima i
- 3) očekuje se da će financijski položaj dužnika biti zasnovan na pouzdanim novčanim tokovima.

(7) Sve do protoka razdoblja od 12 mjeseci od restrukturiranja kreditna institucija u računu dobiti i gubitka smije priznati samo naplaćene kamatne prihode po restrukturiranom plasmanu iz stavka 6. ovoga članka. Ako u tom razdoblju dužnik kasni u podmirivanju svojih obveza dulje

od 60 dana, kreditna institucija dužna je restrukturirati plasman klasificirati u rizičnu podskupinu B-1 ili lošiju. Kreditna institucija dužna je restrukturirati plasmane rizične skupine A uključiti u sustav naknadnog praćenja iz članka 13. stavka 3. ove Odluke.

4.b. Komentari u javnoj raspravi

Potrebno je uskladiti odredbe članka 24. stavka 5. Odluke, koje se odnose na restrukturiranje plasmana, s odredbama nacrtu regulative EU-a koja se odnosi na izvještavanje kreditnih institucija o restrukturiranim i neprihodujućim izloženostima (engl. *EBA final draft Implementing Technical Standards on Supervisory reporting on forbearance and non-performing exposures under Article 99(4) of Regulation (EU) No 575/2013*, u nastavku teksta: Tehnički standard).

Nakon donošenja Tehničkog standarda kreditne će institucije biti obvezne izvještavati o izloženostima koje zadovoljavaju definiciju pojma restrukturirane izloženosti (engl. *forbearance*). Kriteriji iz Odluke prema kojima se plasman smatra restrukturiranim plasmanom trebali bi odgovarati onima iz Tehničkog standarda, kako kreditne institucije ne bi morale sastavljati dva različita izvještaja o restrukturiranim plasmanima, jedan na temelju kriterija iz Odluke, a drugi na temelju kriterija iz Tehničkog standarda.

Konkretno, naveden je sljedeći primjer:

- prema odredbama Odluke plasman može biti klasificiran u rizičnu skupinu/podskupinu nižeg stupnja kreditnog rizika nakon 12 mjeseci (što znači da plasman klasificiran u rizičnu podskupinu B-3 tek nakon tri godine uredne otplate može biti klasificiran u rizičnu skupinu A), dok Tehnički standard definira minimalno 12 mjeseci uredne otplate nakon kojih plasman može biti klasificiran kao prihodujući,
- prema odredbama Odluke, ako u razdoblju kušnje dužnik kasni u podmirivanju svojih obveza dulje od 60 dana, kreditna institucija dužna je restrukturirati rizične skupine A klasificirati u rizičnu podskupinu B-1 ili lošiju, a za što je u Tehničkom standardu propisan rok od 30 dana.

4.c. Očitovanje

Primjedba se ne prihvaća.

Prema našem mišljenju, nije potrebno da odredbe članka 24. stavka 5. Odluke, koje se odnose na restrukturiranje plasmana, budu usklađene s odredbama Tehničkog standarda iz sljedećih razloga:

Tehnički standard jest propis EU-a koji se izravno primjenjuje na države članice. Svrha Tehničkog standarda jest ujednačeno izvještavanje o neprihodujućim i restrukturiranim izloženostima u svim državama članicama EU-a, zbog čega detaljno propisuje kvalitativne i kvantitativne kriterije prema kojima se neka izloženost smatra ili ne smatra restrukturiranom u

svrhu izvještavanja, te se ne bavi formiranjem ispravaka vrijednosti. Tehnički standard ne obvezuje države članice EU-a da u svoje zakonodavstvo implementiraju kriterije iz Tehničkog standarda bilo u svrhu klasifikacije izloženosti, bilo u svrhu provođenja ispravaka vrijednosti. Za razliku od navedenog, Odluka je propis koji je donijela Hrvatska narodna banka na temelju Zakona o kreditnim institucijama te je njenim odredbama propisana klasifikacija plasmana i izvanbilančnih obveza u svrhu provođenja ispravaka vrijednosti bilančnih stavki i rezerviranja za izvanbilančne stavke. Također, u odredbe Odluke ugrađeni su kriteriji koji uzimaju u obzir specifičnosti kreditnog portfelja hrvatskog bankovnog sustava, što je u nekim slučajevima rezultiralo konzervativnim pristupom pri klasifikaciji plasmana.

Naime, kako smo naveli, u Tehničkom standardu radi se o bitno drugačijem pristupu i svrsi u odnosu na odredbe Odluke. Stoga smo mišljenja da za sada nije nužno niti potrebno uskladiti kriterije restrukturiranja iz spomenuta dva propisa. Svjesni smo da to znači da će kreditne institucije biti dužne pratiti plasmane na dva različita načina (na temelju kriterija iz Odluke i na temelju Tehničkog standarda), ali smatramo da će navedeno povećati kvalitetu upravljanja kreditnim rizikom. Kao što smo u Uvodu ovog Očitovanja najavili, primjedbe i prijedloge kreditnih institucija razmotrit ćemo pri eventualnim sljedećim suštinskim izmjenama Odluke te ćemo detaljno razmotriti potrebu izmjene članka 24. stavka 5. Odluke.

5. Postupak s restrukturiranim plasmanima koji su osigurani adekvatnim instrumentima osiguranja (članak 24. i članak 15.)

5.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Odredba navedena u točki 4.

5.b. Komentari u javnoj raspravi

Zatraženo je dodatno pojašnjenje podliježu li restrukturirani plasmani osigurani adekvatnim instrumentima osiguranja odredbama članka 15. stavaka 4. i 5. Odluke.

5.c. Očitovanje

Upućujemo na točku 29.c Očitovanja na primjedbe i prijedloge dostavljene u sklopu javne rasprave o Nacrtu Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija od 29. kolovoza 2013. koje je objavljeno na web-stranicama Hrvatske narodne banke u rubrici Supervizija.

6. Postupak s restrukturiranim plasmanima koji su osigurani adekvatnim instrumentima osiguranja (članak 24. i članak 19.)

6.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Odredba navedena u točki 4.

6.b. Komentari u javnoj raspravi

Postavljeno je pitanje podliježe li restrukturirani plasman osiguran adekvatnim instrumentom osiguranja, koji dužnik uredno otplaćuje, odredbama članka 19. Odluke ili je dovoljno primijeniti odredbe članka 24. Odluke kojima se propisuje postupak s restrukturiranim plasmanima (klasifikacija u rizičnu podskupinu u koju je bio raspoređen prije restrukturiranja ili lošiju) te voditi posebne evidencije takvih plasmana.

6.c. Očitovanje

Na restrukturirane plasmane kreditna institucija dužna je primjenjivati članak 24. Odluke. Prema odredbama članka 24. stavka 3. Odluke, restrukturirani plasman mora biti klasificiran najmanje u rizičnu podskupinu u koju je bio raspoređen prije restrukturiranja te se mora zadržati u toj podskupini dok ne prođe razdoblje kušnje iz članka 5. Odluke. Navedeno ne mora značiti da je restrukturirani plasman stvarno, tj. na temelju procijenjenih budućih novčanih tokova (članak 19. Odluke), djelomično nadoknativ, ali se na temelju odredbi članka 24. Odluke privremeno (dok ne prođe razdoblje kušnje iz članka 5. Odluke) mora takvim smatrati.

Međutim, u nekim će slučajevima kreditna institucija morati rasporediti restrukturirani plasman i u lošiju rizičnu podskupinu od one u koju je bio raspoređen prije restrukturiranja. Naime, odredbe članka 24. stavka 3. Odluke također impliciraju obvezu kreditne institucije da procijeni treba li rizična podskupina biti lošija od one u koju je plasman bio raspoređen prije restrukturiranja, te da klasificira restrukturirani plasman u lošiju rizičnu podskupinu, ako to proizlazi iz procjene kreditnog rizika u konkretnom slučaju. Sama činjenica da se restrukturirani plasman momentalno uredno otplaćuje nije sama po sebi dovoljna da bi plasman bio klasificiran u istu rizičnu podskupinu u koju je bio raspoređen prije restrukturiranja.

7. Postupak s restrukturiranim plasmanima koji su osigurani adekvatnim instrumentima osiguranja (članak 24. i članak 15.)

7.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Odredba navedena u točki 4.

7.b. Komentari u javnoj raspravi

Postavljeno je pitanje koje odredbe Odluke treba primijeniti ako nastupi dužnikova neurednost u podmirivanju obveza prije nego što je restrukturirani plasman osiguran adekvatnim instrumentima osiguranja (koji osigurava potpunu nadoknativost) stekao uvjete za klasifikaciju u rizičnu skupinu A.

7.c. Očitovanje

Kao što je već navedeno u točki 6.c., odredbe članka 24. stavka 3. Odluke impliciraju obvezu kreditne institucije da procijeni treba li rizična podskupina biti lošija od u one koju je plasman bio raspoređen prije restrukturiranja, te da klasificira restrukturirani plasman u lošiju rizičnu podskupinu, ako to proizlazi iz procjene kreditnog rizika u konkretnom slučaju. Stoga, ako u razdoblju kušnje (tj. prije nego što je restrukturirani plasman osiguran adekvatnim

instrumentima osiguranja stekao uvjete za klasifikaciju u rizičnu skupinu A) nastupi dužnikova neurednost u podmirivanju obveza, kreditna je institucija dužna ponovo procijeniti kreditni rizik i klasifikaciju plasmana uzimajući u obzir pogoršanje kriterija dužnikove urednosti u podmirivanju obveza koje ukazuje na to da je i kriterij kreditne sposobnosti dužnika vjerojatno upitan te da nisu ispunjeni uvjeti za klasifikaciju u rizičnu skupinu/podskupinu nižeg stupnja kreditnog rizika iz članka 24. stavka 4. Odluke .

S obzirom na to da se radi o restrukturiranom plasmanu u razdoblju kušnje, smatramo da bi određivanje rizične skupine i ispravaka vrijednosti trebalo biti konzervativno postavljeno te da se na taj plasman ne mogu primijeniti minimalni zahtjevi iz odredbi članka 15. stavka 4. i 5. Odluke na način kako bi se primjenjivali da je plasman prije nastupanja dužnikove neurednosti stekao uvjete za klasifikaciju u rizičnu skupinu A.

8. Postupak s restrukturiranim plasmanima i minimum ispravka vrijednosti (članak 24.)

8.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Odredba navedena u točki 4.

8.b. Komentari u javnoj raspravi

Zatraženo je dodatno pojašnjenje članka 24. Odluke na sljedećem primjeru: plasman je prije restrukturiranja bio klasificiran u rizičnu podskupinu B-2 i nakon restrukturiranja je uspostavljena uredna otplata u vremenu od 12 mjeseci. Može li kreditna institucija u tom slučaju 12 mjeseci nakon restrukturiranja plasman klasificirati u rizičnu podskupinu B-1 na način da se provede ispravak vrijednosti od 1% glavnice plasmana (minimalni postotak za rizičnu podskupinu B-1)?

8.c. Očitovanje

Kod odredbi o restrukturiranju nije propisan donji prag ispravka vrijednosti. Kreditna institucija određuje donji prag ispravka vrijednosti prema svojim internim pravilima pri čemu minimalni ispravak vrijednosti glavnice plasmana propisan internim pravilima kreditne institucije ne bi smio biti manji od minimalnog postotka ispravka vrijednosti glavnice (1%) propisanog odredbama članaka 18. Odluke, koji se odnosi na dokaze o gubicima i umanjenje vrijednosti plasmana, i članka 19. Odluke, koji se odnosi na djelomično nadoknadive plasmane.

9. Postupak s restrukturiranim plasmanima (članak 24.)

9.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Odredba navedena u točki 4.

9.b. Komentari u javnoj raspravi

U članku 24. stavku 3. Odluke propisana je obveza kreditne institucije da restrukturirani plasman koji je prije restrukturiranja bio raspoređen u jednu od podskupina rizične skupine B klasificira u rizičnu podskupinu u koju je bio raspoređen prije restrukturiranja ili lošiju. Zatraženo je pojašnjenje primjene ove odredbe u slučaju kada se dužniku odobrava novi

plasman u zamjenu za postojeća dva različita plasmana (primjerice, prekoračenje po tekućem računu i nenamjenski kredit) klasificirana prije restrukturiranja u različite rizične skupine. Smatra se da je potrebno zadržati isti nivo ispravaka vrijednosti u apsolutnom iznosu (uzimajući u obzir glavnice i kamatu) kao prije restrukturiranja uzevši u obzir oba plasmana koji sudjeluju u restrukturiranju i na temelju toga odrediti rizičnu skupinu novog plasmana te dalje postupati u skladu s odredbama članka 24. Odluke.

9.c. Očitovanje

Predloženi način određivanja rizične skupine restrukturiranog plasmana koji je nastao iz dva različito klasificirana plasmana ne smatramo prihvatljivim, budući da, prema odredbama Odluke, restrukturirani plasman rizične skupine B treba klasificirati u rizičnu podskupinu u koju je bio raspoređen prije restrukturiranja ili lošiju. Smatramo da, prema načelnim kriterijima iz Odluke, restrukturirani plasmana koji je nastao iz dva različito klasificirana plasmana treba klasificirati u rizičnu skupinu u koju je bio klasificiran plasman lošijeg stupnja kreditnog rizika. Napominjemo da bi kreditna institucija trebala imati odgovarajuća interna pravila postupanja koja bi trebala osigurati pravovremeno poduzimanje odgovarajućih mjera za naplatu ili restrukturiranje plasmana. Naime, prema odredbama članka 22. Odluke o upravljanju rizicima ("Narodne novine", br. 1/2009., 41/2009., 75/2009., 2/2010. i 160/2013.) kreditna institucija dužna je definirati kriterije postupanja s problematičnim plasmanima. Također, na temelju minimalno propisanih zahtjeva iz Odluke, kreditna institucija treba u skladu s člankom 24. stavkom 1. Odluke sama propisati detaljne kriterije postupanja pri restrukturiranju plasmana.

10. Postupak s restrukturiranim plasmanima (članak 24.)

10.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Odredba navedena u točki 4.

10.b. Komentari u javnoj raspravi

Člankom 24. stavkom 7. Odluke propisano je da se sve do protoka razdoblja od 12 mjeseci od restrukturiranja u računu dobiti i gubitka smije priznavati samo naplaćeni kamatni prihodi po restrukturiranim plasmanima koji nakon restrukturiranja ostaju i nadalje klasificirani u rizičnoj skupini A. Iskazano je mišljenje da za plasmane koji nakon restrukturiranja zadovoljavaju uvjete za klasifikaciju u rizičnu skupinu A ne postoji neizvjesnost naplate kamatnih prihoda koji su obračunati, te nema potrebe za odgodom priznavanja prihoda u računu dobiti i gubitka do njihove naplate, tim više što je za takve plasmane uspostavljena posebna evidencija i sustav naknadnog praćenja, što podrazumijeva i klasificiranje u lošiju rizičnu skupinu ako u prvih 12 mjeseci nakon restrukturiranja dužnik kasni u podmirivanju svojih obveza dulje od 60 dana. Isto tako, smatra se da je evidencija potraživanja s osnove kamatnih prihoda na računima izvanbilančne evidencije za plasmane u rizičnoj skupini A s tehničke strane teško provediva. Stoga je predloženo da se navedena odredba dodatno razmotri.

10.c. Očitovanje

Primjedba se ne prihvaća.

Smatramo da obračunane kamatne prihode po restrukturiranim plasmanima koji su na temelju odredbi članka 24. stavaka 6. i 7. Odluke klasificirani u rizičnu skupinu A treba evidentirati u izvanbilančnoj evidenciji te po naplati priznati kamatni prihod u računu dobiti i gubitka. Na taj se način tretman kamatnih prihoda po restrukturiranim plasmanima u rizičnoj skupini A izjednačuje s tretmanom kamatnih prihoda po djelomično nadoknadivim plasmanima, što i jest bila namjera navedene odredbe Odluke. Drugim riječima, ne slažemo se s mišljenjem o tome da u slučaju takvih plasmana ne postoji neizvjesnost naplate.

11. Postupak s restrukturiranim plasmanima (članak 24.)

11.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Odredba navedena u točki 4.

11.b. Komentari u javnoj raspravi

Člankom 24. stavkom 7. Odluke propisano je da se do proteka razdoblja od 12 mjeseci od restrukturiranja, u slučaju kašnjenja dulje od 60 dana, plasman mora klasificirati u rizičnu podskupinu B-1 ili lošiju. Postavljeno je pitanje odnosi li se spomenuto kašnjenje na kašnjenje dulje od 60 dana u iznosu koji je materijalno značajan (ukupan iznos svih dospjelih obveza dužnika veći od 1.750 kuna).

11.c. Očitovanje

Prema članku 24. stavku 7. Odluke, ako dužnik kasni u podmirivanju svojih obveza po restrukturiranim plasmanima rizične skupine A dulje od 60 dana, kreditna institucija dužna je restrukturirani plasman klasificirati u rizičnu podskupinu B-1 ili lošiju. Dakle, navedene odredbe odnose se samo na restrukturirane plasmane rizične skupine A te ne uzimaju u obzir materijalnu značajnost koja se uzima u obzir kod utvrđivanja statusa dužnikove neurednosti u podmirivanju obveza (obveze dužnika po svim ugovornim odnosima veće od 1.750 kuna i od čijeg je dospjeća prošlo više od 90 dana), nego urednost u naplati kamatnih prihoda.

12. Postupak s restrukturiranim plasmanima (članak 24.)

12.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Odredba navedena u točki 4.

12.b. Komentari u javnoj raspravi

Postavljeno je pitanje što se u smislu članka 24. stavka 4. točke 3. Odluke smatra uspostavljanjem uredne otplate nakon čega slijedi klasificiranje restrukturiranog plasmana u rizičnu skupinu/podskupinu nižeg stupnja kreditnog rizika. Može li se uspostavljanjem uredne otplate smatrati ako broj dana kašnjenja po materijalno značajnom iznosu padne ispod 90 dana kašnjenja odnosno, ako dospjeli dug padne ispod praga materijalne značajnosti?

12.c. Očitovanje

Kreditna institucija treba u skladu s člankom 24. stavkom 1. Odluke sama propisati detaljne kriterije postupanja pri restrukturiranju plasmana, na temelju minimalno propisanih zahtjeva iz članka 24. Odluke. Pri tome kreditna institucija treba propisati što smatra uspostavljanjem uredne otplate pri čemu smatramo da bi kriteriji uspostavljanja uredne otplate trebali biti konzervativno postavljeni.

4. RANGIRANJE INSTRUMENATA OSIGURANJA POTRAŽIVANJA

13. Primjena faktora umanjenja (članak 37. stavak 2.)

13.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Članak 37.

(1) Primjerene instrumente osiguranja naplate u obliku nekretnine ili pokretnine kreditna institucija može uzeti u obzir pri klasifikaciji plasmana ili preuzetih izvanbilančnih obveza ako raspolaže cjelokupnom potrebnom dokumentacijom iz koje je vidljivo da je dotična nekretnina ili pokretnina učinkovit i prikladan sekundarni izvor naplate. Instrument osiguranja u obliku nekretnine ili pokretnine ima ova obilježja ako kreditna institucija ima dokaze da postoji tržište koje omogućava brzo i učinkovito (po primjerenoj cijeni) unovčenje instrumenta osiguranja.

(2) Pri procjeni budućih novčanih tokova s osnove naplate iz nekretnina i pokretnina kreditna institucija dužna je primijeniti odgovarajuće faktore umanjenja u odnosu na tržišnu cijenu i odgovarajući interno procijenjeni rok naplate. Faktori umanjenja i rok naplate trebaju uvažavati praksu kreditne institucije i dosadašnje iskustvo u naplati iz primjerenih instrumenata osiguranja, uvjete u gospodarskom i pravnom okružju u kojima kreditna institucija posluje te odgovarajuće karakteristike instrumenta osiguranja. Pri utvrđivanju visine faktora umanjenja i duljine roka naplate kreditna institucija dužna je uvažavati činjenicu da različite vrste instrumenata osiguranja odražavaju različitu visinu rizika.

(3) Faktori umanjenja i rok naplate iz stavka 2. ovog članka ne mogu biti manji od minimalnih referentnih vrijednosti iz Priloga 1., koji je sastavni dio ove Odluke.

(4) Kreditne institucije dužne su najmanje jednom godišnje revidirati valjanost pretpostavki o inicijalno utvrđenom roku naplate te ih korigirati ako je potrebno.

(5) Kreditna institucija može svakog tromjesečja smanjiti rok naplate u skladu s protekom vremena tek nakon poduzetih radnji za realizaciju instrumenta osiguranja, ako procijeni da se realizacija naplate odvija u skladu s prvobitno procijenjenim rokom. Navedeno smanjenje moguće je provesti samo u slučajevima kada kreditna institucija može dokazati izvjesnost novčanih tokova uz odgovarajuću dokumentaciju te kada se može pouzdano izmjeriti konačni rok namire i ukupan iznos novčanih tokova koji će s te osnove pritecati u kreditnu instituciju.

(6) Kreditna institucija dužna je pri procjenjivanju novčanih tokova, a nakon utvrđivanja sadašnje vrijednosti u skladu s odredbama ove Odluke, uzeti u obzir onaj dio vrijednosti instrumenta osiguranja u obliku nekretnine koji ostane nakon oduzimanja svih obveza osiguranih istom nekretninom a koje su u zemljišnim knjigama upisane prije u prvenstvenom

redu ili nakon oduzimanja proporcionalnog dijela obveza koje se nalaze u istom prvenstvenom redu s potraživanjem kreditne institucije.

(8) Kreditna institucija dužna je imati sljedeću dokumentaciju u vezi s nekretninom koja služi kao instrument osiguranja potraživanja:

- 1) javnobilježnički sporazum o uknjižbi hipoteke ili fiducijarnog prijenosa prava vlasništva nad dotičnom nekretninom,
- 2) rješenje suda o dozvoli uknjižbe hipoteke ili fiducijarnog prijenosa prava vlasništva nad dotičnom nekretninom u zemljišnim knjigama,
- 3) ažurirani zemljišnoknjižni izvadak, s uknjiženom hipotekom ili fiducijarnim prijenosom prava vlasništva,
- 4) policu osiguranja dotične nekretnine koja je vinkulirana u korist kreditne institucije (osim kad je nekretnina neizgrađeno zemljište) i
- 5) procjenu vrijednosti izrađenu od neovisnog procjenitelja ili kupoprodajni ugovor za dotičnu nekretninu.

(9) Za vrijeme trajanja ugovornog odnosa kreditna institucija dužna je kontinuirano pratiti vrijednost nekretnina koje služe kao instrument osiguranja njezinih potraživanja i to za poslovne nekretnine barem jednom godišnje, a za stambene nekretnine jednom u tri godine. Kreditna institucija dužna je pratiti vrijednost nekretnina i češće ako su tržišni uvjeti podložni značajnim promjenama. Za praćenje vrijednosti nekretnina i utvrđivanja potrebe ponovne procjene kreditna institucija može se koristiti statističkim metodama. Ako kreditna institucija na temelju praćenja utvrdi da bi moglo doći do značajnog smanjenja vrijednosti nekretnina u odnosu na uobičajene tržišne cijene, dužna je od neovisnog procjenitelja zatražiti provođenje ponovne procjene njihove vrijednosti.

13.b. Komentari u javnoj raspravi

Člankom 37. stavkom 2. Odluke propisana je primjena odgovarajućih faktora umanjenja u odnosu na tržišnu cijenu i odgovarajući interno procijenjeni rok naplate pri procjeni budućih novčanih tokova s osnove naplate iz nekretnina i pokretnina. Kao primjer je navedena kreditna institucija koja ima uspostavljen kontinuiran proces vrednovanja nekretnina koje služe kao instrument osiguranja češće nego se to Odlukom propisuje (npr. svake godine neovisni procjenitelj izvrši praćenje vrijednosti stambenih nekretnina umjesto propisanog roka od tri godine), a same procjene uzimaju u obzir faktore umanjenja vrijednosti (kretanje cijena na tržištu nekretnina, starost nekretnine, lokaciju, troškove povezane s prodajom, faktor utrživosti kolaterala), te se za slučajeve ovrhe i stečaja primjenjuju dodatni faktori umanjenja na procijenjenu vrijednost, kao i duži rok naplate uslijed specifičnosti situacije. Kreditna institucija smatra da u opisanom slučaju nema potrebe primjenjivati dodatne faktore umanjenja pri procjeni budućih novčanih tokova iz nekretnina i pokretnina.

13.c. Očitovanje

Upućujemo na točku 29.c Očitovanja na primjedbe i prijedloge dostavljene u sklopu javne rasprave o Nacrtu Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija od 29. kolovoza 2013. koje je objavljeno na web-stranicama Hrvatske narodne banke u rubrici Supervizija.

14. Dokumentacija u vezi s nekretninom (članak 37. stavak 8)

14.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Odredba navedena u točki 13.

14.b. Komentari u javnoj raspravi

U članku 37. stavku 8. Odluke kao dio potrebne dokumentacije u vezi s nekretninom koja služi kao instrument osiguranja potraživanja navodi se procjena vrijednosti izrađena od neovisnog procjenitelja ili kupoprodajni ugovor za dotičnu nekretninu. Postavljeno je pitanje odnosi li se navedeno i na poslovne i na stambene nekretnine.

14.c. Očitovanje

Da, procjena vrijednosti izrađena od neovisnog procjenitelja ili kupoprodajni ugovor predstavlja dio dokumentacije koju je kreditna institucija dužna imati neovisno o tipu nekretnine.